

مصرف ... مرفوم داشته‌اند که هیأت مدیره اخیراً تصمیم گرفته است که تعاونی را به صورت دوایر مجزا اداره نماید به این طریق که هر دایره (الوازم خانگی، پارچه، گوشت و مواد مصرفی سوپر) خرید، فروش و هزینه‌های خود را پرداخت و وجوه مربوط به فروش را نیز هر دایره دریافت نماید و هزینه‌های هر

دایره نیز به حساب آن دایره منظور گردد به نحوی که سود و زیان هر غرفه به طور جداگانه مشخص باشد تا سودآوری آن دایره ... مبنای تصمیم‌گیری مدیران برای اداره فعالیت دایره و با توقف آن قرار گیرد و با این توضیحات

پرسیده‌اند با عنایت به این که حسابداری دوایر تفکیک نگردیده است چگونه می‌توان سیستم حسابداری آن را سامان داد تا اطلاعات مورد نظر

قابل ارائه به مدیران باشد.

■ پاسخ: با توجه به این که تمام دوایر مورد نظر شما قسمتهایی از شرکت تعاونی می‌باشند بدیهی است که می‌بایست دارای یک حسابداری واحد باشند تا کلیه عملیات انجام یافته در دوایر مختلف به طور جامع در حسابداری شرکت منعکس و نتیجه آن بیانگر کل عملکرد شرکت در طی یک دوره مالی باشد. البته هر واحد می‌تواند از سیستم حسابداری جداگانه‌ای برخوردار گردد ولی این حسابداری‌ها صرفاً به منظور کنترل واحد مربوطه

لازم را اعمال داشته و در صورتی که فروش آن به هیچ طریق عملی نمی‌باشد اقدام در جهت حذف آنها به منظور کاهش هزینه انبار داری و سایر هزینه‌های مربوط ضروری خواهد بود ولی ثبت بهای آن در حساب تخفیفات خرید و کاهش تخفیفات دریافتی از این طریق، مغایر با اصل افتاء حقایق بوده:

پاسخ به سوالات

مالی

معمومه گنجی

ضمن آن که مدارک مستند و معتبری نیز در اختیار مدیران و کادر حسابداری شرکت نمی‌باشد و اصولی‌ترین شیوه آن است که صورت جلسه‌ای توسط مدیران و حتی الامکان با نظارت بازرسان تهیه و علت حذف و غیرقابل فروش بودن کالاهای مورد نظر به طور مشروح در آن منعکس و پس از تأیید مدیران بر اساس آن بهای تمام شده کالاهای مورد نظر را در حساب هزینه افت و ضایعات منظور نمایند.

○ پرسش: حسابداری شرکت تعاونی

○ پرسش: آقای مهدی ضرغامی حسابداری شرکت تعاونی تهیه و توزیع مرفوم داشته‌اند که شرکت در سنوات گذشته اقدام به واردات کالاهایی نمود که به علت عدم تطابق با استانداردهای داخلی کشور از زمان ورود تاکنون در انبار شرکت باقیمانده و طبق تحقیقات و بازرایی‌های به عمل آمده نیز قابل

فروش نمی‌باشد ضمن آن که شرکت در قبایل خریدهای قبلی خود مبلغ قابل توجهی را به عنوان تخفیف و جایزه خرید از فروشنده اصلی دریافت نموده و در استرداد اجناس به فروشنده اصلی ضمن آن که اعتبار شرکت را کاهش می‌دهد هزینه حمل استرداد آن بیش از بهای تمام شده کالای مورد نظر خواهد بود و با این توضیحات سؤال نموده‌اند که آیا می‌توان ارزش کالا را از محل تخفیفات خرید جبران نمود یا

خیر و در صورتی که این روش صحیح نمی‌باشد راه صحیح و اصولی پیشنهاد گردد.

■ پاسخ: قبل از حذف و از میان بردن کالاهای مورد نظر شایسته است جهت فروش آن آخرین اقدامات لازم را نیز معمول داشت به نحوی که اگر کالاهای مذکور با کاهش قیمت و یا تبدیل آن به انواع دیگر (با توجه به نوع کالاهای اعلام شده) امکان‌پذیر است در جهت آن اقدام مقتضی معمول و در صورت استفاده از سیستم کنترل ریالی دائمی تعدیل قیمت

مورد استفاده بوده و دفاتر آنها قانونی (پلمپ شده) تلقی نشده و به عنوان دفاتر معین مورد استناد قرار خواهند گرفت.

برای دستیابی به اطلاعات مورد نظر مدیران لازم است در اسناد حسابداری شرکت خرید، فروش هزینه‌های هر دایره به طور مجزا در ستون جزء اسناد حسابداری منعکس و علاوه بر ثبت اقلام کلی در دفتر روزنامه و کل اقلام جزء مربوط به خرید و فروش هر دایره نیز در دفتر معین نگهداری گردد به این ترتیب در پایان دوره یا هر مقطع زمانی دیگر میزان خرید، فروش و هزینه‌های مستقیم هر دایره به تفکیک در حسابهای معین مشخص خواهد بود در مورد هزینه‌های عمومی شرکت نظیر اجاره، آب و برق حقوق مدیر عامل و حسابدار که مختص دایره‌ای خاص نمی‌باشد می‌بایست به طریق مقتضی و حتی الامکان اصولی و نزدیک به واقعیات سهم هر دایره را محاسبه و در حسابهای معین اعمال نمود به طور مثال هزینه اجاره را می‌توانید با عنایت به مترار تخصیص یافته از سطح شرکت به هر دایره مشخص نمود و یا هزینه را بر اساس تعداد شعله و یخچالهای مورد مصرف هر دایره و یا عوامل مرتبط دیگر بین دایره‌ها سرشکن نمود به این طریق میزان خرید، فروش موجودی اول دوره، پایان دوره و هزینه‌های مستقیم و سهم هزینه هر دایره از هزینه‌های عمومی کاملاً مشخص بوده و می‌توان بر اساس آن سود یا زیان هر دایره را به تفکیک تعیین و در صورت حسابی مفصل و تفکیکی جهت تصمیم‌گیری به مدیران ارائه نمود بدیهی است که صورتهای مالی پایان دوره بر اساس دفتر کل تهیه و مبنای تنظیم اظهارنامه مالیاتی و سایر گزارشات قابل ارائه به ارگانهای ذیربط قرار خواهد گرفت البته لازم است مدیران شرکت دقت داشته باشند که برخی از هزینه‌های شرکت در صورت ابقاء یا انحلال دوا

قطعی بوده و انحلال دوا بر موجب کاهش این هزینه‌ها نخواهد بود که عمده این اقلام تحت عنوان هزینه‌های عمومی منعکس می‌باشند نظیر هزینه حقوق کادر حسابداری و مدیر عامل. هزینه اجاره، هزینه استهلاک ساختمان، وسایل اداری و سایر هزینه‌های مشابه‌ای که ارتباط مستقیم با دوا بر ندارند که به هنگام تصمیم‌گیری در خصوص تعطیل دوا بر توجه به این امر الزامی می‌باشد.

نکته قابل ذکر دیگر در این خصوص آن است که این دوا بر علی‌الاصول دارای حساب جداگانه‌ای در بانک نخواهند بود و کلیه وجوه حاصل از فروش پس از تأمین هزینه‌های اتفاقی انجام یافته از محل آن می‌بایست به حساب بانکی شرکت وارز و وجوه لازم جهت خرید و هزینه‌های کلی دوا بر نیز از طریق حساب جاری شرکت با صدور چک بانکی امضاهای مجاز شرکت قابل پرداخت می‌باشند. برای تأمین هزینه‌های جزئی نیز مسئول هر دایره می‌تواند از تنخواه‌گردان مناسب استفاده نماید ولی شایسته‌تر آن است که این قبیل هزینه‌ها نیز از تنخواه‌گردان عمومی شرکت پرداخت گردد که به این ترتیب از تعدد حساب تنخواه و مسئولین متفاوت و بلوکه شدن نقدینگی نزد افراد متفاوت ممانعت به عمل آید.

در خانمه یادآوری می‌نماید که سود و یا زیان کلی شرکت برابر با مجموع سود و یا زیان دوا بر می‌باشد و هر گونه اختلاف احتمالی در این زمینه می‌بایست دقیقاً بررسی و مرتفع گردد.

۵ پرسش: حسابدار شرکت تعاونی تهیه و توزیع ... اعلام داشته‌اند که چندین سال قبل به علت سوخت شدن مکرر بعضی از مطالبات شرکت به دلایل گوناگون هیأت مدیره تصمیم گرفت که همه ساله ۵٪ از میزان مطالبات اعم از حسابهای دریافتی و اسناد دریافتی به عنوان ذخیره و هزینه

مطالبات سوخت شده در نظر گرفته شود و در سه سال اخیر نیز این تصمیم اجرا و هزینه مربوطه نیز مورد تأیید ممیزین وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار گرفته است ولی در حال حاضر میزان ذخیره انباشته با توجه به کاهش قابل توجه میزان مطالبات به دلیل ممنوعیت فروش نسبی و وصول پیش دریافت فروش از اعضای از مرز ۲۵٪ مطالبات نیز گذشته است و پرسیده‌اند با توجه به این امر محاسبه ذخیره مطالبات برای سال جاری نیز الزامی است و یا می‌توان از محاسبه آن و اجرای مصوبه هیأت مدیره صرف نظر نمود.

■ پاسخ: توضیحات فوق حاکی از آن است که ذخیره مطالبات مشکوک الوصول در پایان هر دوره با توجه به مطالبات و ذخیره مورد نیاز (۵٪) تعدیل نگردیده و یا لااقل در حال حاضر چگونگی تعدیل آن فراموش شده است که یادآوری می‌نماید میزان ذخیره مطالبات در پایان هر دوره می‌بایست با عنایت به میزان ذخیره مورد نیاز که با توجه به جمع مطالبات و درصد مورد نظر برآورده می‌شود تعدیل و به حسابها منظور گردد به این ترتیب، چنانچه مانده و ذخیره مندرج در دفاتر کمتر از مقدار لازم باشد مابه‌التفاوت محاسبه و به حساب هزینه و ذخیره مطالبات مشکوک الوصول منظور و در صورتی که مانده ذخیره بیش از حد مورد نیاز باشد مابه‌التفاوت به حساب درآمد انتقال داده شود به نحوی که مانده ذخیره در پایان هر دوره دقیقاً معادل ۵٪ کل مطالبات شرکت باشد که برای روشن‌تر شدن موضوع با درج یک مثال توضیح کافی ارائه خواهد شد.

چنانچه میزان مطالبات ۲۵۶۰۰۰۰۰۰ ریال و مانده ذخیره مطالبات ۹۵۷۴۰۰۰ ریال باشد در پایان سال ذخیره مورد نیاز بر مبنای ۵٪ مصوب هیأت مدیره بالغ بر ۱۲۸۰۰۰۰۰ ریال

حساب سود ویژه شرکت از مدیران واقعی و در صورت تحمل زیان، زیان ابرازی، کمتر از زیان واقعی در حسابها منعکس می‌گردد که اولاً این مورد موجب تحمیل مالیات بیشتر به شرکت و تقسیم سود غیر واقعی به اعضا و یا انتقال زیان یک دوره به دوره‌های بعد و تحمیل آن به اعضا سال بعد خواهد شد که در صورت پذیرش اعضای جدید اعضای پذیرفته شده ملزم به جبران بخشی از زیان سنوات قبل خواهند بود. ثانیاً در صورت تجزیه و تحلیل صورتهای مالی روند سودآوری شرکت نشانگر واقعیات امر به مدیران و مبنایی برای تصمیم‌گیریهای آتی مدیریت نخواهد بود.

سوال: با گذشت زمان ارزش موجودیهای مورد نظر کاهش یافته و زیان بیشتری از این طریق به شرکت تحمیل خواهد شد که در صورت تعدیل قیمت امکان بازیافت بخشی از آن میسر می‌باشد. رابعاً: نگهداری کالاهای موجود بدون تعدیل قیمت موجب تحمیل هزینه انبارداری و یا حداقل اشغال بخشی از انبار شرکت و ایجاد مشکلات جابجایی خواهد بود.

علاوه بر موارد فوق طبق اظهارات شما تاریخ مصرف برخی از کالاهای مورد نظر سری گردیده به ظاهر این اقلام کالاهای فسادپذیر و مصرفی می‌باشد که حذف آنها از مجموعه کالاهای شرکت به منظور جلوگیری از تسری فساد نیز ضروری است لذا با توجه به توضیحات فوق شایسته است به منظور حفظ حقوق اعضا و ارائه گزارشات واقعی به مجمع و سایر ارگانها سریعاً نسبت به حذف کالاهای فسادپذیر و تعدیل قیمت سایر کالاها اقدام مقتضی معمول و از بلوکه نمودن بخشی از داراییهای شرکت از این طریق ممانعت لازم به عمل آید بدیهی است در صورت عدم رعایت این امر لازم است مراتب جهت اتخاذ تصمیم به مجمع عمومی

به تفکیک لازم است ذخیره حسابهای دریافتی و اسناد دریافتی نیز به طور جداگانه محاسبه و در سرفصلهای متفاوت نگهداری گردد ضمن آن که به طور معمول احتمال سوخت شدن اسناد دریافتی با توجه به وجود مدارک مستند و قابل پیگیری به طور اصولی کمتر از لاوصول ماندن حسابهای دریافتی (بدهکاران) می‌باشد به این دلیل درصد این دو ذخیره با یکدیگر متفاوت خواهد بود که اصلح‌تر است در این خصوص با صلاحدید مدیران تجدید نظر لازم به عمل آید.

پرسش: آقای جعفر انصاری مدیر عامل شرکت تعاونی ... مرفوم داشته‌اند که شرکت دارای مقادیر قابل توجهی کالا از سنوات قبل می‌باشد که به دلایل مختلف از جمله ورود کالاهای جدیدتر تغییر سلیقه و مد و بعضاً گذشتن تاریخ مصرف بعضی از اقلام چندین سال در حسابها و در ردیف موجودی کالا باقیمانده است که مدیران (هیأت مدیره) شرکت از تعدیل قیمت و حذف آنها ممانعت به عمل می‌آورند و با این توضیحات پرسیده‌اند جهت اطلاع مدیران اعلام دارید آیا اصلاح و تعدیل این اقلام ضروری است یا خیر و در صورت عدم تعدیل اثرات سوء آن در حسابداری را بیان نمایند.

پاسخ: آقای جعفر انصاری همان‌گونه که مرفوم داشته‌اید اصلاح و تعدیل قیمت کالاها در پایان هر دوره به منظور اعلام سود واقعی به مجمع صاحبان سهام و سایر ارگانهای دارای نفع ضروری می‌باشد این مورد در اصول پذیرفته شده حسابداری به صراحت بیان گردیده که به منظور ارائه صورتهای مالی واقعی و رعایت اصول احتیاط و واقعیات، کلیه موجودیهای شرکت می‌بایست به قیمت خالص بازیافتی و یا قیمت تمام شده هر کدام که کمتر است منعکس گردد و در غیر اینصورت با افزایش واهی بنهای موجودیها

خواهد بود که در مقایسه از مانده دفتری ذخیره مطالبات مبلغ ۳۰۴۶۰۰۰ ریال کمتر است که برای اصلاح و تعدیل آن در پایان سال ثبت زیر در حسابها انجام خواهد شد.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
هزینه م.م	۳۰۴۶۰۰۰	
ذخیره م.م		۳۰۴۶۰۰۰
ثبت هزینه و تعدیل ذخیره م.م		

ثبت فوق بیانگر آن است که در پایان هر سال کل ذخیره مورد نیاز به عنوان هزینه در حسابها ثبت نمی‌شود بلکه ذخیره مورد نیاز با توجه به مانده دفتری این ذخیره تعدیل می‌گردد.

حال چنانچه با توجه به توضیحات شما میزان ذخیره مندرج در دفاتر بیش از مبلغ ذخیره مورد نیاز به طور مثال ۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال باشد برای تعدیل این ذخیره لازم است مابه‌التفاوت تا ۵٪ مطالبات (۱۲۸۰۰۰۰۰) به مبلغ ۴۷۲۰۰۰۰۰ ریال در حسابها ثبت شود که سند مربوط به شرح زیر قابل تنظیم و درج در حسابها خواهد بود.

عنوان حساب	بدهکار	بستانکار
ذخیره م.م	۴۷۲۰۰۰۰۰	
درآمد		۴۷۲۰۰۰۰۰

که با این ثبت ذخیره به حد مورد نیاز ۱۲۸۰۰۰۰۰ ریال کاهش یافته و مابه‌التفاوت به حساب درآمد انتقال خواهد یافت که با توجه به توضیحات شما تنظیم و ثبت سندی به شیوه فوق در دفاتر ضروری به نظر می‌رسد.

جهت مزید اطلاع نیز یادآوری می‌گردد که با توجه به ثبت حسابهای دریافتی و اسناد دریافتی در سرفصلهای متفاوت و انعکاس آن در صورتهای مالی

شیوه‌های اعمال کنترل در شرکت بوده و می‌بایست در قراردادهای منعقد شده با فروشندگان کالاهای امانی مد نظر قرار گیرد. به طور مثال، فروشندگان ملزم به فروش نقدی شده و تسویه توسط آن ممنوع اعلام گردد. البته کنترل این مورد در مقاطع مختلف الزامی می‌باشد) و با آن که فروشندگان ملزم به اخذ مدرک رسمی و مستند و قابل پی‌گیری در قبال فروشهای نسبه باشند ولی به طور متداول در این قبیل معاملات درصدی از فروش به عنوان حق‌التضمین به فروشنده پرداخت می‌گردد تا در ازای این درصد از فروش فروشنده ملزم به پیگیری دریافت وجه فروشهای نسبه شده و در صورت غیرقابل وصول بودن آن نیز مسئولیت تأمین آن به عهده فروشنده خواهد بود که به نظر می‌رسد این روش از دو رویه اول (ممنوعیت فروش، نسبه و اخذ مدرک مستند) کاراتر باشد زیرا علاوه بر آن که میزان و نوع فروش را محدود نمی‌نماید مسئولیت پیگیری مدارک و وصول مطالبات از حسابات مدیره و مسئولین ذیربط تعاونی ساقط، فروشنده کالای امانی طی مراحل لازم تا وصول مطالبات را عهده‌دار می‌گردد ضمن آن که مبلغ حق‌التضمین از جمله هزینه‌های قابل قبول توسط ممیزین وزارت امور اقتصادی و دارایی بوده و همچنین هزینه‌های احتمالی از این طریق به احتمال زیاد از جمع خسارات وارده ناشی از سوخت مطالبات کمتر می‌باشد خصوصاً آن که زمینه‌های احتمالی سوء استفاده از سوی فروشندگان کالاها را نیز کاهش خواهد داد.

البته این مورد می‌بایست با طرح و تصویب اعضای هیأت مدیره به بند قراردادهای منعقد با فروشندگان افزوده و پس از آن به طور دقیق مورد رعایت قرار گیرد.

است یا خبر و از چه طریقی می‌توان در جهت کاهش مطالبات سوخت شده اهتمام ورزید با این توضیح که انجام فروش کلیه تولیدات توسط شرکت به طور مستقیم غیر ممکن می‌باشد.

■ پاسخ: آقای امراللهی در قانون تجارت فروش کالا به طور امانی از طریق حق‌الملک‌کاری مجاز شناخته شده لذا فروش امانی قانوناً صحیح و بلا مانع است ولی این شیوه فروش در شرکت می‌بایست به تأیید هیأت مدیره برسد که با عنایت به توضیحات ارائه شده در ذیل نامه ارسالی قطعاً این مورد نیز توسط شرکت رعایت گردیده است.

در خصوص چگونگی و راه حل کاهش مطالبات سوخت شده نیز یادآوری می‌نماید که این امر از مصادیق مدیریتی و

صاحبان سهام گزارش گردد.

○ پرسش: آقای مهدی امراللهی عضو هیأت مدیره شرکت تعاونی ... اعلام داشته‌اند که شرکت، بخش قابل توجهی از تولیدات خود را به طور امانی به فروشگاههایی تحویل می‌دهد تا پس از فروش، وجه آن را به حساب شرکت واریز نمایند در این قبیل موارد قیمت فروش کالاها از سوی شرکت تعیین و فروشندگان مبلغ حاصل از فروش کالا را در مقاطع مختلف به حساب شرکت واریز می‌نمایند. ولی به علت فروش نسبه بخشی از حسابهای دریافتی حاصل از این معاملات غیر قابل وصول می‌گردد که پیگیری آن به علت عدم شناخت طرفهای مربوط از سوی شرکت غیر ممکن می‌نماید و با این توضیح پرسیدند آیا این قبیل معاملات قانوناً توسط شرکت مجاز